

U Izgledu Okoncanje Makedonske Krize?

Author: [IWPR Balkans](#)

Postoje znaci koji ukazuju da bi razresenje sukoba u Makedoniji moglo biti na dohvat ruke.

Albanski borci su iznureni i razocarani - nisu ostvarili svoj cilj. Makedonske vlasti su umorne i spremne na kompromis. Medjunarodna zajednica Makedoniji pruza potpunu podrsku. Sve u svemu, stekli su se svi preduslovi da do mira dodje, mada se tesko moze reci da se situacija smirila.

Retki su oni koji predvidjaju da ce se kriza u Makedoniji ubrzo okoncati, ali postoji nekoliko razloga za optimizam. Nastavak politickog dijaloga, povecana spremnost kljucnih faktora na politickoj sceni da tragaju za kompromisnim resenjima i razoruzanje albanskih boraca koje je u izgledu, pokazatelji su da sukob ulazi u svoju završnu fazu.

Ovih dana su makedonski zvanicnici i strane diplomate davali izjave o novonastaloj spremnosti da se okonca rat. Trazili su od medija da umerenije izvestavaju, pogotovo o nacinu na koji vlada pokusava da se izbori sa situacijom koja bi vodila ka miru.

Danima su dobro informisani novinari izvestavali da su strane diplomate i visi drzavni zvanicnici uradili nacrt plana za razoruzanje albanskih boraca, slican kontroverznom sporazumu do koga se doslo uz posredovanje americkog diplomate Roberta Frovika.

Jedan visoki NATO zvanicnik je potom potvrdio da ce alijansa podrzati jednu takvu operaciju. Vladin portparol Antonio Milosevski je rekao da ce se o tome diskutovati onda kada politicki dijalog bude zapocet. Savetnici predsednika Trajkovskog su dodali da je on vec neko vreme imao takav plan na umu, te da je kucnuo cas da se predstavi javnosti.

Prema tom predlogu, albanskim borcima sa Kosova bi bila ponudjena sansa da poloze oruzje i vrate se u pokrajinu. Lokalni pripadnici Oslobodilacke nacionalne armije bili bi amnestirani pod uslovom da nisu osumnjiceni za pocinjene ratne zlocine.

Ocekuje se da operacija razoruzavanja bude izvedena pod pokroviteljstvom NATO-a i makedonskih vlasti. Predstavnici OEBS-a bi imali ulogu politickih posmatraca, a Medjunarodni Crveni krst bi nadgledao humanitarne aspekte operacije.

U medjuvremenu, albanski politicki lideri bi imali zadatak da pozovu borce Oslobodilacke nacionalne armije da poloze oruzje. Makedonske snage bezbednosti bi obustavile vatru, ali bi zadrzale svoje pozicije.

Politicki prihvatljiva resenja za neresena pitanja bi se ubrzo mogla naci ukoliko ne bude novih izazova, poput sporazuma koji su potpisali albanski politicki lideri i predstavnik Oslobodilacke nacionalne armije Ali Ahmeti prosle sedmice.

Pre samita Evropske unije u Geteborgu 15. juna Skoplje ce verovatno napraviti neke gestove dobre volje kako bi se poboljsale sanse za politicki dijalog. Maks van der Stol, albanski univerzitet u Tetovu, verovatno ce najzad dobiti dozvolu za rad, a treci kanal makedonske televizije bice ustupljen manjinskim etnickim zajednicama.

Postoji osnov da se veruje kako su politicki lideri takodje spremni da postignu dogovor o drugim vaznim pitanjima kao sto je promena preambule Ustava.

Cini se da dve glavne makedonske stranke, VMRO-DPMNE i SDSM, iznose slicne stavove pred medjunarodnom zajednicom po ovom pitanju u smislu da se preambula moze izmeniti kako bi se republika definisala kao drzava svih gradjana koji zive u njoj, umesto nacionalne drzave Makedonaca. Takva izmena bi bila u skladu sa kljucnim clanovima Ustava.

Mada su signali koji ukazuju da bi se tekuca kriza mogla prevladati ohrabrajuci, postoji potreba za obazrivoscu. Jos uvek mnoge opasnosti vrebaju na tom putu. VMRO-DPMNE bi trebalo da ublazi svoju ratobornu retoriku. Snage bezbednosti bi morale da izbegavaju civilne zrtve, cak i kada su isprovocirane. Bilo kakva akcija koja bi prouzrokovala patnje civila mogla bi samo pospesiti nasilje.

Ekstremisti sa obe strane jos uvek predstavljaju ozbiljnu pretnju. Pre nekoliko dana, nekoliko akademika je u Skoplju, verovatno uz podrsku portparola skupstine Stojana Andova, iznelo suludu ideju o razmeni stanovnistva i teritorija izmedju Makedonije i Albanije kao jedino trajno resenje krize.

Posmatraci se, medjutim, nadaju da takve provokacije, bez obzira sa koje strane dolazile, nece ugroziti mirovni proces koji podrzava medjunarodna zajednica. Rat je vec suvise kostao sve strane u sukobu - Oslobodilacka nacionalna armija je porazena s obzirom da nije uspela da zauzme teritoriju ili da dobije mesto za pregovarackim stolom, a makedonske vlasti su najzad shvatile da nisu u stanju da se nose sa ekonomskim, psiholoskim i vojnim aspektima krize koja bi se produzila unedogled.

Branko Geroski je glavni i odgovorni urednik skopskog dnevnog lista "Dnevnik".

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/u-izgledu-okoncanje-makedonske-krize>